

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih : 02/04/2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 1

2 Nisan 2015 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.35

BAŞKAN: Alev DEDEGİL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Vural KAVUNCU (Kütahya)

SÖZCÜ: Sevde BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş)

KÂTİP: Mehmet Kerim YILDIZ (Ağrı)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun 16'ncı toplantısında karar yeter sayımız vardır, toplantıyı başlatıyorum.

Çok değerli Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımıza bu toplantımızı teşrifleriyle onurlandırdığı için teşekkür ediyorum ve hoş geldiniz diyorum.

Bugünkü çalışmamızda, Sayın Bakanımın da izniyle Başkanlığın sunuşlarını hemen takdim edeceğim.

Bir: 13 Ocak 2015 tarihinde çalışmalarına başlayan Komisyonumuza Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 105'inci maddesinin (2)'nci fıkrası gereğince 13 Nisan 2015 tarihinden geçerli olmak üzere bir aylık ek süre istenmesine ihtiyaç vardır. Bu konuyla ilgili olarak Komisyon kararı alınması gerekmektedir. Bu konuyu çok değerli Komisyon üyesi milletvekillerimizin onayına sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci olarak: Parlatonun 7 Haziran 2015 tarihinde yapılacak milletvekili genel seçimleri nedeniyle çalışmalarına ara vereceği –muhtemelen, şu anda bu tarih 5 Nisan olarak görülmektedir- bu nedenle Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün, Komisyonun tatil ve ara verme sırasında çalışması hususundaki 25'inci maddesi hükmü gereği Genel Kuruldan izin istenmesine ihtiyaç vardır. Bu konuyu da Komisyon üyesi değerli milletvekillerimizin onaylarına sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Teşekkür ediyorum.

Onaylarınıza sunacağımız son konu, Komisyon raporunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması kararıyla ilgilidir. Bu kapsamda, rapor teslim kararı imzasının da Parlatonun çalışmalarına son vermeden alınmasının daha uygun olacağını düşündük. Üzerinde çalışmalar devam eden taslak Komisyon raporunun 17 Nisan 2015 tarihinde üyelerimize dağıtılması planlanmaktadır. Taslak raporu üzerinde, varsa üyelerimizin muhalefet şerhi ve/veya ek görüşlerini de 23 Nisan 2015 tarihinde yapılması planlanan son Komisyon toplantısına kadar vermelerini beklemekteyiz. Rapora son şekli vererek Sayın Meclis Başkanlığına arz edeceğiz. Bu planlamanın da ben çok değerli milletvekillerimiz tarafından onaylanmasını soruyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi gündeme geçiyorum.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusundaki Bakanlık politikaları hakkında, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız Doçent Doktor Sayın Ayşenur İslam, Komisyonla bilgi paylaşımında bulunacaktır.

Ben kendilerine tekrar hoş geldiniz diyorum teşrifleri için ve buyurunuz Sayın Bakanım, sizi dinliyoruz.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI AYŞENUR İSLAM (Sakarya) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon Üyeleri; Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun toplantısında sizlerle bir arada olmaktan ben de memnuniyet duyuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim.

Kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda yürütülen çalışmaları değerlendiren ve bundan sonra izlenecek yol haritasının belirlenmesine imkân sağlayacak olan Komisyonunuzun çalışmalarının bizler için gerçekten çok değerli olduğunu sizlere ifade etmek istiyorum.

Kadın ile erkek arasında çağlardır süre gelen eşit olmayan güç ilişkilerinin bir yansıması olan kadına yönelik şiddet, bize göre ağır bir insanlık hakkı ihlali ve ciddi bir toplumsal sorun. Bu sorun kültürel, ekonomik ve coğrafi sınır tanımaksızın tüm dünyada maalesef günümüzde de varlığını sürdürüyor. Kadına yönelik şiddetin ortaya çıkardığı olumsuz sonuçlar, sizlerin gayet iyi bildiğiniz gibi, çok katmanlı sonuçlar. Kadına yönelik şiddet, her şeyden önce, kadının fiziksel, psikolojik, ekonomik veya cinsel yönden zarar görmesiyle sonuçlanıyor. Bu hâliyle de -biraz önce söylediğim gibi- büyük bir insan hakkı ihlali, bir halk sağlığı sorunu, kadının yaşama, kendini güvende hissetme, eğitim, iş ve sosyal hayata katılma gibi haklarını ve aktivitelerini de elinden alan bir olgu. Kadına yönelik şiddet, her şeyden önce, toplumsal şiddetin artmasına sebep oluyor, kadının insan haklarını ve çocuk haklarını ihlal ediyor ve bu hakların önünde bir engel oluşturuyor.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Birleşmiş Milletler Kadın Birimi tarafından derlenen verilere göre, kadınlar daha çok yakın ilişkide olduğu erkekler tarafından şiddet görüyor. Avrupa Birliği ülkelerinde bu durum incelendiğinde de kadına yönelik şiddetin yaygın bir sorun olduğu dikkat çekiyor. 28 Avrupa Birliği üyesi ülkede 2014 yılında gerçekleştirilen bir araştırmanın sonuçlarına göre, her 3 kadından 1'i 15 yaşından itibaren fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalıyor, kadınlara yönelik istismar vakalarının çok azı kayıtlara geçiyor, her 5 kadından 2'si -yaklaşık yüzde 43- şimdiki veya eski eşinden veya hayat arkadaşından psikolojik şiddet görüyor, kadınların yüzde 42'si de hamileyken şiddet görmeye devam ediyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih : 02/04/2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 2

Yaptığımız çalışmalar bize toplumsal şiddet ile kadına yönelik şiddetin birbiriyle paralel devam ettiğini ve çözüm arayışlarının da bu doğrultuda şekillenmesi gerektiğini gösteriyor. Ülkemizde genel anlamda toplumsal şiddetle ilgili istatistik çalışmaları çok fazla yok. Toplumsal şiddetin en uç noktası kabul edilen cinayet verileri üzerinden yapılan bir istatistiki çalışmayla ben sözlerime başlamak istiyorum.

2010-2013 yılları arasında ülkemizdeki toplam cinayet sayısının 1.083'ten 1.301'e yükseldiğini görüyoruz, bu rakamlarda yüzde 20'lik bir artış var. 2010-2013 yılları arasında öldürülen erkek sayısı 867'den 1.074'e yükselmiş, bu rakamlarda da yüzde 23'lük bir artış var. Aynı süreçte, öldürülen kadın sayısı 216'den 227'ye yükselmiş, bu rakamlarda da yüzde 5'lik bir artış var. 2014 verilerini kullanamadım bunları size açıklarken çünkü henüz daha istatistiki rakamlar sonuçlanmadı ama çok fazla bir değişiklik olmayacağı görüşüyle hareket ediyoruz. İstatistik verilerini önümüze alıp çok daha detaylı incelediğimizde, genel olarak, cinayet sayılarının arttığı yıllarda kadın cinayet sayılarının da arttığını, cinayet sayılarının düştüğü yıllarda kadın cinayet sayılarının da düştüğünü görüyoruz.

Ülkemizde kadına yönelik şiddetle ilgili en güvenilir verileri ise 2008 ve 2014 yıllarında Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yaptırılan Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması'ndan elde ettiğimizi biliyoruz. Çok büyük ihtimalle, sizler Komisyon çalışmalarınız sırasında bu verileri kullandınız. O verilerle ilgili de birkaç şey söylemek istiyorum size.

Ülke genelinde, hayatının herhangi bir döneminde eşi veya eski eşi tarafından fiziksel şiddete maruz bırakılan kadınların oranı yüzde 39'dan yüzde 36'ya düşmüş 2009'dan 2014'e kadar geçen altı yıllık süre içerisinde. Cinsel şiddete maruz kalanların oranında da, yine, yüzde 15'ten yüzde 12'ye bir düşüş var. Fiziksel ve cinsel şiddetin birlikte görüldüğü vakalarda, yine, bu altı yıl içerisinde nispi bir düşüş var. Kentte fiziksel şiddet oranı ile kırsal alanda fiziksel şiddet oranında bir düşüş görüyoruz. Eğitimli olan kadınlar ile eğitimi daha alt seviyelerde olan kadınlar arasındaki farka baktığımızda, daha az eğitimli kadınların daha çok şiddete maruz kaldığını görüyoruz ama bu şiddet oranlarının da yine 2008-2014 yılları arasında nispi oranda düştüğünü görüyoruz. Mesela, lise ve üzeri eğitim düzeyinde olan şiddet gören kadınların sayısı 2008'de yüzde 27 iken 2014'te yüzde 21'e düşmüş. Tabii, burada bir yanlış anlamaya sebebiyet vermek istemem, şiddet gören kadınların içerisinde bu oranların değerlendirilmesi gerekiyor. Şiddeti kimseye anlatamayanların oranında da yine nispi de olsa bir düşüş var.

Sözünü ettiğim bu şiddet türleri içerisinde, altı yıl içerisinde nispi bir azalma olduğunu görüyoruz yaptığımız araştırmaya göre. Bu araştırmanın sonuçları, ön rapor sizlerde de var. Orada çok daha dikkatli incelemeler yapabilirsiniz. Bu nispi düşüşün elbette bu altı yıl içerisinde alınan tedbirlerin, bu uygulanan politikaların etkisiyle olduğunu düşünebiliriz ama "Niye daha çok düşmedi?" sorusunu sormamız gerekiyor. Bu politikalarla ilgili belki de birtakım yeni çalışmalar yapmak gerektiğini de buradan çıkarabiliriz.

Duygusal şiddet konusunda, mesela, 2008-2014 yılları arasında herhangi bir değişiklik olmamış, oranlar aynı çıkıyor. Fiziksel şiddet sonucu yaralanmalarda yüzde 1'lik bir yükselme var, çok az bir yükselme var. Cinayetler konusunda da - söylediğim gibi- yüzde 5'lik bir artış var.

Bu araştırma, bize, şiddetle mücadele konusunda ve şiddet araştırmalarında bir zihniyet değişimine ihtiyaç duyduğumuzu gösteriyor. Mağdur üzerinden bugüne kadar yapılan araştırma ve çalışmaların devam etmesi gerektiğini ancak bunların yanı sıra faillerin odağa alındığı çalışmalara da ihtiyaç olduğunu ve genel anlamda toplumsal şiddet araştırmalarının yapılması gerektiğini ortaya koyuyor.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Bakanlığımız kadına yönelik şiddetin kabul edilemez olduğu inancıyla çalışmalarını kadına yönelik şiddetle mücadelede yasal çalışmalar, eğitim ve farkındalık artırma çalışmaları, kurumlar arası iş birliği ve koordinasyon artırma çalışmaları, şiddet mağduru kadınların korunması ve desteklenmesine yönelik kurumsal mekanizmaların güçlendirilmesi gibi başlıklar altında çok boyutlu ve tüm tarafların katkısını alacak şekilde kararlılıkla sürdürmektedir.

2012 yılından bu yana, Bakanlığımız tarafından hazırlanan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Eylem Planlarının 3'üncüsünün hazırlıklarına biz 2014 yılının son çeyreğinde başlamış bulunuyoruz. Bu konuda önümüzdeki dönemde yapmayı planladığımız eylemlerin hedeflerini size kısaca özetleyebilirim: Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetle mücadele konularında 6284 sayılı Kanun başta olmak üzere, tüm mevzuatın etki analizini ve yasal mevzuattaki iyileştirmeleri yapmayı planlıyoruz. İkincil mevzuatı tamamlamak ve uygulamadaki aksaklıkları ortadan kaldırmayı hedefliyoruz. Kadına yönelik şiddeti doğuran ve pekiştiren olumsuz tutum ve davranışların ortadan kaldırılması amacıyla, toplumsal farkındalık oluşturma ve bir zihniyet dönüşümü gerçekleştirmek için, bu hedefi gerçekleştirmek için çalışmalar yapmayı planlıyoruz. Şiddete uğrayan kadına ve çocuklarına yönelik hizmet sunumunu gerçekleştirmek üzere, kurum, kuruluş ve ilgili sektörler arası iş birliği mekanizmalarını güçlendirme hedefimiz var. Bakanlığımız ile Adalet ve İçişleri Bakanlıkları arasında imzalanan protokol çerçevesinde, ısrarlı takip ve şiddet mağdurlarını korumak amacıyla elektronik takip sistemini uygulamayı hedefliyoruz. Şiddet uygulayan veya uygulama ihtimali bulunan kişiye yönelik başta öfke kontrolü olmak üzere rehabilitasyona ilişkin tedbir kararlarının uygulanmasını zorunlu kılmayı hedefliyoruz. Kadına yönelik şiddetin ulusal düzeyde izlenebilmesini, kurumlar arası veri paylaşımının sağlanmasını, bilgiye dayalı politika üretilmesini, ulusal ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih : 02/04/2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 3
uluslararası düzenlemelerdeki yükümlülüklerimizin yerine getirilmesini sağlamak üzere kadına yönelik şiddet verilerinin toplanacağı ortak bir veri tabanı oluşturmak üzere de çalışmalara başlıyoruz.

Eylem planı ayrıca tüm kamu kurum ve kuruluşlarımızın sorumluluklarını yerine getirmesini sağlayacak etkin bir izleme ve değerlendirme mekanizmasını içerecek, toplumsal şiddet ve özellikle kadına yönelik şiddet konusunda topyekûn bir seferberlik başlatılmasında öncü rol oynayacak bir strateji belgesi niteliğindedir. Kadına Yönelik Şiddet Ulusal Eylem Planı 2016-2019'un pek çok maddesi Sayın Başbakanımız tarafından ilan edilen ve Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından himaye altına alınan kadına yönelik şiddete karşı ulusal seferberlik kapsamında Bakanlığımız ve ilgili diğer bakanlıklar tarafından geçtiğimiz 8 Mart tarihinden itibaren yani planın uygulanmaya konmasından yaklaşık bir yıl önce uygulanmaya zaten başlanmıştır.

Sayın Başkanım, 2012 yılından beri yürürlükte olan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'a ilişkin etki analizi çalışmalarına biz 2014 yılında başladık. Bunu söylemeden önce aslında şunu söylemem lazım belki, 6284 sayılı Kanun, İstanbul Sözleşmesi olarak bildiğimiz uluslararası sözleşmeye dayanan ve bu konuda sözleşmeye taraf olan ülkeler arasında bugüne kadar, şu ana kadar çıkarılmış olan en iyi kanun olarak uluslararası düzeyde kabul ediliyor. Biz bu kanunun etki analizi çalışmalarına başladık yani neyi değiştirdi, neyi dönüştürdü, herhangi bir sorunu var mı bu kanunun ya da yürütmesinde bir sorun var mı bu kanunun, bunları görebilmek için. Söz konusu etki analizi sonucunda kanunun uygulamasında karşılaşılan sorunların giderilmesine yönelik kapsamlı bir yol haritası hazırlanılarak ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde bu aksaklıkların giderilmesine yönelik çalışmalar yapmayı planlıyoruz. Nisan ayı içinde tamamlamayı planlıyoruz bu etki analizini. Ancak elimizde şu an için bir ön rapor var yani arkadaşlarımız etki analizi ön raporunu aşağı yukarı tamamlamış durumdadır.

Şimdi size arz edeceğim bu ön raporda yer alan bazı konuları biz eylem planının geçerliliğini beklemeden hemen yürürlüğe koymayı hedefliyoruz. Onlar şunlar: Yasada yer alan ve çeşitli yükümlülükleri üstlenen paydaş kurumların yasayla uyumlu şekilde hukuki düzenlemeleri yapmaları, yasal mevzuatlarını 6284 sayılı Yasa'yla uyumlaştırmalarını sağlamak. Kurumsal koordinasyonun oluşturulması ve tüm sürecin daha etkin yönetilmesi açısından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının ŞÖNİM yönetmeliğinin haziran ayı sonu itibarıyla tamamlanmasını sağlamak ve ŞÖNİM'lerin koordinatör rolünü aktif olarak üstlenmesini gerçekleştirmek. 81 il düzeyinde ilgili tüm kurumların katılımıyla koordinasyon toplantılarının sürekli ve etkin bir şekilde yapılmasını sağlamak. ŞÖNİM, kadın konukevleri ve ilgili diğer kurumsal hizmet birimlerinin sayı ve hizmet kapasitelerini artırmak. Kadına yönelik şiddet konusunda çalışan hâkim ve mahkeme uzmanlarının da yer aldığı bir ihtisas komitesi oluşturmak; bunun çalışmalarını da bakanlıklar nezdinde başlatmak üzereyiz. Şiddet uygulayan veya uygulama ihtimali bulunan kişiye yönelik başta öfke kontrolü olmak üzere rehabilitasyonuna ilişkin tedbir kararlarının uygulanmasının zorunlu tutulması için mevzuat düzenlemesi yapmak ve şiddet uygulayana yönelik hizmetleri daha etkin hâle getirmek.

Ayrıca, pilot uygulamasını tamamlamak üzere olduğumuz mağdurun elektronik takip sistemiyle korunması çalışmalarını bir üst boyuta taşıdık, sizlerin de bildiği gibi. Çok daha gelişmiş bir uygulamanın var olduğunu ülkemizde fark ettik ve Adalet Bakanlığı tarafından uygulanan denetimli serbestlik durumunda kullanılan hem failin hem de mağdurun takibine dayalı bir sistemin uygulanması için çalışmalara başladık.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede ilerleme sağlanabilmesinde konuya ilişkin bilinç ve duyarlılığın artırılması, toplumsal farkındalık sağlanması sizlerin de takdir edeceği gibi çok büyük bir önem arz ediyor. Bu bağlamda şiddete maruz kalan kadınlara hizmet sunan kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personele yönelik eğitim çalışmalarını düzenliyoruz biz Bakanlık olarak.

İçişleri, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığıyla kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında imzaladığımız protokoller var. Bu protokoller çerçevesinde bugüne kadar neler yaptık diye çok küçük bir özet verirsem, 71 bin polis, 65 bin sağlık personeli, 47.600 din görevlisinin eğitimlerini gerçekleştirdik. 326 aile mahkemesi hâkimi ve cumhuriyet savcısının katılımlarıyla çeşitli seminerler düzenledik. Millî Savunma Bakanlığıyla bir protokol yaptık ve bu protokol kapsamında uzman eğitimcilerle yapılan ve 450 bin erbaş ve ere yönelik eğitimlere başladık, bu eğitimler devam ediyor.

Bakanlığımızca 2009 yılından bu yana kamu görevlilerine yönelik düzenlenmekte olan kadın-erkek eşitliği ve kadına yönelik şiddeti önleme eğitimlerinin etkinliğini değerlendirmek, eğitim içeriğinin düzenlenmesi konusunda alternatifler üretebilmek ve etkin sosyal politikalar tasarlamak amacıyla 2014 yılından itibaren bu eğitim sistemlerimiz, materyallerimiz ve yöntemlerimiz üzerinde de etki analizi çalışmaları başlattık. Önümüzdeki dönemde eğitim çalışmalarına bir taraftan devam edeceğiz, bir taraftan da bu etki analizleri sonucunda ulaştığımız verilerle bu programlarda ihtiyaç duyulan revizyonları gerçekleştireceğiz. Yani, peşinen şunu söylemek istiyorum: Bir taraftan etki analizleri yapıyoruz ama her alanda, Bakanlığımız ilgi sahalarının tümünde etki analizlerini yaparken hakkında etki analizi başlattığımız programı durdurmuyoruz, o devam ediyor bir taraftan ama bir taraftan o program hangi alanda, nasıl ve hangi gerekçeyle bir revizyon ihtiyacı gösteriyor, bunu bulmaya çalışıyoruz. Bir taraftan sistem devam ederken bir taraftan da bu revizyonları yapmaya çalışıyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih : 02/04/2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 4

Ayrıca, Avrupa Birliği tarafından finanse edilen Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi kapsamında şiddet mağduru kadınlara sağlanacak destek hizmetlerinin geliştirilmesi yoluyla 26 ilde kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarının güçlendirilmesini hedefliyoruz. Proje kapsamında gerçekleştirilecek eğitim faaliyetleri çerçevesinde 2015 yılında 200 sağlık personeli, 150 aile mahkemesi kayıt görevlisi, 200 adli hizmet uzmanı, 500 Emniyet personeli, 400 kadın konukevi ve ŞÖNİM çalışanı, illerdeki STK'lar ve yerel yönetimlere ait merkezlerde çalışan 100 personel olmak üzere toplam 1.550 kişiye eğitici eğitimi vereceğiz yani bu kişiler eğitici olarak yetiştirilecekler, kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda eğitici olarak yetiştirilecekler ve onlarla yapacağımız alan eğitimleri sayesinde ilk etapta 35 bin sağlık çalışanına ve 140 bin Emniyet personeline ulaşmayı hedefliyoruz.

Yine söz konusu proje kapsamında, kadına karşı şiddetin önlenmesi, kadınların güçlendirilmesi ve haklarının korunması, kadın-erkek eşitliğinin geliştirilmesi gibi konularda sivil toplum kuruluşlarının hazırlanan 19 projeye de hibe desteği veriyoruz bu yıl. Eğitici eğitimlerinin devamlılığının sağlanması için Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı arasında gerek duyduğumuz takdirde yeni protokoller imzalamaya da hazırlanıyoruz.

Şiddetle mücadelede kanaat önderleri, din görevlileri, muhtarlar, öğretmenler, aile hâkimleri ve buna benzeyen tümü kurum, kuruluş yetkilileri, uzmanları ve çalışanlarıyla iş birliği içinde toplumda farkındalık ve duyarlılık artırıcı çalışmalar yapıyoruz, yapmaya devam edeceğiz. Bu çalışmalar, şu anda 4 ilde başladığımız Aile Sosyal Destek Programı'yla -kısaca sizlerin ASDEP olarak bildiğiniz- uyumlaştırılarak yaygınlığını artırmayı düşündüğümüz çalışmalar. Eğer merak ederseniz konuşmamın sonunda –çok uzatmamak için şimdi oraya hiç değinmiyorum- ASDEP'in ne olduğunu da anlatabilirim.

Bakanlığımız ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı(YÖK) arasında imzalanan bir iş birliği protokolü var, onun da etkinliğini artırmayı planlıyoruz. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda duyarlılık artırımı amacıyla öğrenci, öğretim elamanı ve halka yönelik eğitim, seminer, konferans, panel, açık oturum gibi etkinliklerin düzenlenmesini YÖK tarafından sağlamayı amaçlıyoruz. Ayrıca, lisans ve lisansüstü öğrencilerinde kadına ve çocuğa yönelik şiddet konularında belirli bir bilinç oluşturulması için öncelikle siyasal bilgiler, eğitim, hukuk, iletişim, tıp fakülteleri ve diğer sağlık personeli yetiştiren fakülte ve yüksek okullar başta olmak üzere ilgili tüm alanlardaki ders müfredatı programlarında gerekli düzenlemelerin yapılmasını da sağlayacağız.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede farkındalık oluşturan haber, reklam, dizi, film ve benzeri iyi örnekleri Bakanlığımız bundan sonra ödüllendirecek. Bunun da bir teşvik etme politikası olabileceğini düşünüyoruz. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Basın Konseyi, TRT, Anadolu Ajansı gibi kurum ve kuruluşlarla imzalayacağı protokoller çerçevesinde her statüde ve konumdaki medya çalışanları için kadın erkek eşitliği ve kadına yönelik şiddetle mücadele eğitim programları hazırlamaya da hazırız, bunu kendileriyle görüşeceğiz. Televizyon, gazete, İnternet ve benzeri medya mecralarının temsilcileri ve toplumsal şiddet ve kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda sorumluluk almaya hazır olan tüm basın mensuplarını da ayrıca sorumluluk almaya davet ediyoruz, onlarla da onların istediği seviyede ve biçimde konuyla ilgili her türlü çalışmayı yapmaya hazır olduğumuzu kendilerine iletiyoruz zaman zaman.

Bu kapsamda yaptığımız yeni bir çalışma var, belki arkadaşlarımız daha önceki oturumlarımızda size aktarmışlardır ama ben de tekrar etmek istiyorum. 8 Mart 2015 tarihinde sosyal medyada başlattığımız bir kampanya var, “Kadına yönelik şiddete birlikte dur diyelim.” Kampanyası. Duyarlı vatandaşlarımızın video çekimlerini web sitemizde yayınlıyoruz, “Kadına yönelik şiddetle mücadelede ben de varım.” diyen herkese kapımızın açık olduğunu buradan duyurmak istiyorum. Bu da bir farkındalık oluşturma yöntemi olarak faydalı olacaktır diye düşünüyorum. “Aynı çatı altında toplanalım, hep birlikte ‘Hayır.’ diyelim, hep birlikte ‘Dur.’ diyelim.” kapsamında gerçekleştirdiğimiz bir çalışmadır bu.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; Bakanlığımız tarafından koruyucu hizmet sunumu ve şiddet mağdurlarının güçlendirilmesi amacıyla da önemli çalışmalar gerçekleştiriliyor. Ülkemizde kadın konukevi hizmeti başta Bakanlığımız olmak üzere sivil toplum kuruluşları ve belediyeler tarafından yürütülüyor bildiğimiz gibi. 2014 yılı sonu itibarıyla toplam 131 kadın konukevi yaklaşık 3.400 kapasiteyle hizmet veriyor. Kadın konukevlerinin sayısı yüzde 95, kapasitesi de yüzde 150'lik bir artış gösterdi. Kadın konukevlerinin engelli erişimine uygun hâle getirilmesi çalışmalarımız var, bunlar devam ediyor. Bununla birlikte fiziksel engelli kadınlara hizmet vermek üzere bir kadın konukevimiz de hizmette şu anda.

Şiddet mağduru kadınların sosyal ve ekonomik hayata katılımlarının sağlanması amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlar, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve benzeri kurum, kuruluşlarla yürüttüğümüz çalışmalar ve projeler var. Bunların sonucunda, 2013 ve 2014 yıllarında kadın konukevlerinde kalan kadınlardan toplam 14.800'ü farkındalık eğitimleri aldı, 1.400'ü okuma yazma kurslarına, 10.900'ü sosyal, sanatsal ve sportif faaliyetlere katıldı, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları, belediye ve vakıfların yardımıyla 4.800 kadına ekonomik destek sağlandı. 2013 ve 2014 yıllarında kadın konukevlerinde kalan 5.500 kadın meslek edindirme kurslarından faydalandı ve bunlardan 1.725 kadın işe yerleştirildi. Yine, aynı yıllarda kadın konukevlerinde anneleriyle birlikte kalan 5.286 çocuk kreş ve çocuk kulüplerinden faydalandırıldı. Kadın konukevlerinden hizmet alan ve hukuki destek ve yardıma ihtiyaç duyan 9.300 kadına da barolarla yapılan protokoller sonucunda hukuki destek ve adli yardım sağlandı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih : 02/04/2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 5

2015 yılında itibaren uygulamaya geçtiğimiz diğer koruyucu hizmet sunumu ve şiddet mağdurlarının güçlendirilmesi çalışmalarından da birazcık bahsedeyim. 2014 yılında 4 ilimizde ilk uygulaması başlatılan ASDEP Programı'mızdan söz etmiştim, bunu önümüzdeki süreçte inşallah tüm illerimizde yaygınlaştırmayı planlıyoruz. Bu sayede şiddet fail ve mağdurlarının erken teşhisi konusunda çok ciddi bir mesafe alacağız, olay öncesi ve sonrası müdahaleler daha çabuk ve daha etkin bir biçimde hayata geçirilecek. ASDEP'le amaçladığımız şey, olay meydana gelmeden önce müdahale edebilmek.

Şiddet olgusunun varlığı, sebepleri ve sonuçlarıyla tek elden ve çok yönlü mücadele edebilmek için hizmete açılan şiddet önleme ve izleme merkezleri, ŞÖNİM'ler –ki siz zannediyorum bu konuda da çalıştınız- 81 ilimizde daha etkin bir biçimde nasıl hizmet verir, bunu çalışıyoruz. Böylece şiddetle mücadelede koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının etkin bir şekilde izlenmesi tüm kurumların koordinasyonu ile sağlanacaktır diye düşünüyoruz. Bu konudaki çalışmalarımız da devam ediyor.

Şiddet mağdurlarına hizmet veren kadın konukevlerinin standardizasyonu çalışmalarımız devam ediyor, nitelik ve nicelik olarak bunları güçlendireceğiz. İhtisaslaşmış kadın konukevi modeline geçiyoruz, bunun da ciddi bir faydası olacağını düşünüyoruz. Konukevi öncesi ve konukevi sonrası mekanizmaların etkinliğini artırıyoruz. Hâlen yerel yönetimlere bağlı 33 kadın konukevi 761 kapasiteyle hizmet veriyor bildiğiniz gibi. Belediyeler Kanunu'nda nüfusu 100 binin üzerindeki belediyelere kadın konukevi açma zorunluluğu getirildi. Bu yasa kapsamında belediyelerin, sosyal ve ekonomik yoksunluk nedeniyle barınma ihtiyacı yaşayan kadınlar ve şiddet mağduru kadınlar için kadın konukevleri, misafirhaneler açmasını biz Bakanlık olarak takip edeceğiz ve 2015 yılı sonu itibarıyla yerel yönetimlere bağlı kadın konukevlerinin sayısının yüzde 100 artırılmasını hedefliyoruz. Türkçe dışında Kürtçe, Arapça, işaret dili ve SMS'le hizmet veren Alo 183 Kadın, Aile, Çocuk, Engelli ve Sosyal Hizmet Danışma Hattı'nın kapasitesini bu ay artırıyoruz. Ayrıca Dışişleri Bakanlığıyla birlikte yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza da "Alo 183" danışma hizmeti verme konusunda bir çalışma başlattık.

Sayın Başkanım, kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında sağlık hizmetlerinin sunumunun geliştirilmesi amacıyla Sağlık Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı arasında bir iş birliği protokolü imzalandı. Bu protokolle neler yapacağız? İstanbul Sözleşmesi gereğince cinsel şiddet mağdurları için özel hizmet birimleri oluşturulacak, burada görev alacak kişilere konuya özgü eğitimler verilecek. Başta aile hekimleri, tıbbi, sosyal hizmet birimleri, krize müdahale birimleri çalışanları olmak üzere sağlık çalışanlarının aile içi şiddet, cinsel taciz, tecavüz gibi adli vakaların tespiti ile mağdura doğru yönlendirmeyi yapabilmesi, doğru bir yaklaşımla mesleki kapasitelerinin geliştirilmesi amacıyla onlara uzaktan eğitim vermeyi planlıyoruz.

Hastanelerde hizmet vermekte olan tıbbi, sosyal hizmet birimlerimiz var bildiğiniz gibi, bunların sayılarını ve kapasitelerini artırmayı planlıyoruz. Aile hekimlerinin şiddetle mücadelede yerine getirebilecekleri tespit, yönlendirme, kayıt, izleme hizmetlerinin performansının artırılması için birtakım düzenlemeler yapılacak. Sağlık Bakanlığı tarafından kadına yönelik şiddet kapsamındaki ortak bilgi sisteminin kullanılması için bir altyapı oluşturulacak. 6284 sayılı Kanun kapsamında verilecek önleyici tedbir kararlarına ilişkin olarak şiddet uygulayan veya uygulama ihtimali bulunan kişiye yönelik, başta öfke kontrolü olmak üzere rehabilitasyona ilişkin tedbir kararlarının uygulanmasının zorunlu tutulması için mevzuat düzenlemesi yapılacak. Alkol, uyuşturucu ya da uyarıcı madde kullanımı veya bağımlılığı olan kişilere hizmet veren kuruluşların sayıları ve hizmet kapasiteleri de bu meyanda artırılacak.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla geliştirilecek tedbirlerin etkili olabilmesi için fail davranışları konusunda bilgi sahibi olabilmek amacıyla fail prototipleri üzerinde durmayı planlıyoruz, bu konuda da bir dizi araştırma yapıyoruz. Erkekler tarafından kadına yönelik şiddetin nasıl algılandığını tespit etmek amacıyla kapsamlı bir araştırma yapacağız, araştırmanın etüt çalışmasını 2015 yılında tamamlayacağız. Şiddet uygulayan ve uygulamayan erkeklerin farklılaştığı noktaları ortaya çıkarmayı amaçlayan bir araştırma yapacağız. Ölümle sonuçlanan kadına yönelik şiddet vakalarının derinlemesine analiz edilerek şiddetin önlenmesinde alınacak tedbirlerin tespitine yönelik bir araştırma yapacağız. Toplumsal şiddetle ilgili istatistik ve analiz çalışmaları yapacağız.

Çeşitli kurum ve kuruluşlarla daha önce imzalanan anlaşma ve protokollerin gereği olan tüm çalışmalarımız önümüzdeki dönemde geçerliliğini koruyacak ve söz konusu çalışmalar aksatılmadan devam edecek ancak bunların yanı sıra, 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda oluşturulan Kadına Yönelik Şiddeti İzleme Komitesinin daha etkin hâle getirilmesi için kurumların Komitede en üst seviyede temsil edilmesini sağlamaya çalışacağız. Aile içi şiddetle mücadele projesi kapsamında belirlenen illerde yerel yönetim, STK ve kamu kurum ve kuruluşlarının iş birliğiyle kadına yönelik şiddetle etkin bir şekilde mücadele edilmesine yönelik il eylem planları hazırlanacak. Ayrıca, kadına yönelik şiddetin ulusal düzeyde izlenebilmesi, kurumlar arası veri paylaşımının sağlanabilmesi, bilgiye dayalı politika üretilmesi, ulusal ve uluslararası düzenlemelerdeki yükümlülüklerimizin yerine getirilmesini sağlamak üzere kadına yönelik şiddet verilerinin toplanacağı ortak bir veri tabanı için de çalışmaları başlattık.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması elbette çok taraflı, uzun soluklu bir mücadeleyi gerektiriyor. İnsan hakkı ihlali olan kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması için şiddete karşı sıfır tolerans anlayışı içinde yürüttüğümüz çalışmalara bundan sonra da kararlılıkla devam edeceğimizi çok açıklıkla burada

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih : 02/04/2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 6

beyan ediyorum. Bu vesileyle sizin Komisyonunuzun çok önemli olduğunu tekrar vurgulamak istiyorum. Yapmayı planladığımız, yapmaya başladığımız, hazırlıkların şu anda sürdürdüğümüz pek çok konunun muhtemelen sizin de gündeminizde olduğunu tahmin ediyorum. Bu gündemi nasıl sonuçlandırdığınızı, bize yapacağınız tavsiyeleri çok önemseyeceğimizi bilmenizi arzu ediyorum, çok yol gösterici olacağını düşünüyorum burada yapacağınız çalışmaların. Onun için de bütün arkadaşlarıma, Komisyonda yer alan herkese, emeği geçenlere çok çok teşekkür ediyorum.

Kadının insan haklarının korunduğu ve geliştirildiği, toplumsal hayatın her alanında konularının güçlendirildiği, kadınlara karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi ve kadınların tüm kalkınma süreçlerinde fırsatlardan tam olarak yararlandığı bir Türkiye temennisiyle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, çok çok teşekkür ediyorum. Ben çok istifade ettim özellikle yapılacak olan çalışmalardan bahsettiğinizde. Komisyonumuz ile Bakanlığın bakış açısının aynı noktada olduğu, özellikle fail odaklı çalışmalar, diğer bahsettiğiniz şeyler, 6284’ün etki analizleri, şiddetle mücadeledeki yeri gibi bizim de özel odaklandığımız noktalar vardı, bunları sizden duymak açıkçası beni biraz daha yüreklendirdi, çok memnun oldum.

Biliyorum, zamanınız çok kısıtlı ama arkadaşlarım katkı sağlamak ya da sizinle fikirlerini paylaşmak isteyebilirler. Bu sebeple, kendilerinden de rica edeceğim, iki dakikayı geçmemek üzere kendilerine söz verelim sizin için de uygunsuzsa.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI AYŞENUR İSLAM (Sakarya) – Tabii ki.

BAŞKAN – Ben, tabii, bu vesileyle gerçekten bu Komisyona vermiş olduğunuz sadece önem değil, aynı zamanda değer için de çok teşekkür ediyorum.

Şimdi izninizle milletvekili arkadaşlarıma sözü bırakacağım.

Sayın Uçma, buyurun.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Bakanım, hoş geldiniz Komisyonumuza, verdiğiniz değerli bilgiler için çok teşekkür ediyorum.

Gerçekten de üzerinde durduğumuz konunun ve hayata dair bu konunun önlenmesi için hemen düşünülmedik hiçbir detay olmamış. Sevgili Başkanımın da ifade ettiği gibi, biz de bunların üzerinde yoğunlaşıyorduk, bu gerçekten isabetli de oldu.

Benim söylediklerinize ilave edeceğim fazla bir şey yok ancak bu eğitim çalışmaları esnasında psikolog, pedagog, psikiyatrinin, din sosyologlarının, din psikologlarının ve mukayeseli dinler tarihçilerinin de devreye sokulmasının fevkalade yararlı olacağını düşünüyorum çünkü iki tür algımız var. Bir: Kalıp yargılardan kaynaklanan açmazlar ve çıkmazlar. Bunun için, mukayeseli dinler tarihçilerinin özellikle bu dinler tarihi açısından yaklaşımları ortaya koymaları bize çok büyük avantaj sağlayacak diye düşünüyorum. Bir de modern sürecin avantaj ve dezavantajlarını ortaya koyabilecek bir ekip çalışması yapar ve bu iki veriyi gerçekten bir veri tabanı oluşturarak elde edebilirsek, öyle zannediyorum, naçizane kanaatim odur ki işlerimizi çok kolaylaştıracak.

Üç ana başlığa vurgu yaparak bitiriyorum Başkanım. Zihniyet değişimi, evet, bizim üzerinde çok yoğunlaşmamız gereken önemli husus bu. Hemen peşinden eğitimi almamız gerekiyor, belki eğitimi en başa koymamız gerekiyor. Bir de sizin de ifade ettiğiniz, toplumun bütün alanlarında farkındalığı yaratmak ve bunun için, toplumda bu farkındalığı yaratabilecek ne kadar enstrüman varsa devreye sokmak, A, B kategorilerine ayırmaksızın devreye sokmak çok yararlı olacak diye düşünüyorum.

Ben çalışmalarınızda üstün başarılar diliyorum, saygılar sunuyorum. Sağ olun.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI AYŞENUR İSLAM (Sakarya) – Çok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, hepsini alayım, usul olarak uygun mudur sizin için? Bütün konuşmaları alayım, sonra tekrar size son sözü vereyim.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI AYŞENUR İSLAM (Sakarya) – Olur, tabii.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Balık, buyurunuz.

SERMİN BALIK (Elâzığ) – Sayın Bakanım, öncelikle sunumunuz için çok çok teşekkür ediyorum, çabalarınız için de teşekkür ediyoruz.

Komisyonunda çalışmalarımız sırasında gördüğümüz en önemli şeylerden biri, şiddetin aslında hastalıkların dışında öğretilen, öğrenilebilir bir duygu olduğu ve daha çok aileden ve çevreden öğrenildiği. Dolayısıyla, ta sevgi evlerinden başlayarak, çocukluktan başlayarak kurumlarımızda sosyolog, pedagog ve psikologların daha yoğun çalıştırılması, mümkün olduğunca bunların sürekli elemanlar olması, hani rutin ziyaretler değil de bu kurumlarımızda sürekli bu çalışanlarımızın olması açısından, zannediyorum, şiddete eğilimli bir toplum oluşturmamak açısından da önemli olacaktır.

Bir de bu kadın konuklerimizle ilgili... Kadın konuklerimizle birlikte bir de kadın koruma evlerimizin olması sanki bir açıdan daha iyi olacak çünkü kadın konuklerinde hem ayakları üzerinde duramayan, şiddet mağduru olmayıp da eşinden ayrılmak isteyen ama ayaklarının üzerinde durabilecek gücü olmayan kadınlarla birlikte bir de şiddet mağduru olan kadınlarımız var. Dolayısıyla, bu boşanma aşamasında eşinin nerede olduğunu bilmesi açısından bir sıkıntı olmayan kadınların gizli bir yerde olmasındansa, eşinin ya da ailesinin onunla ilgili bir korku ya da nerede olduğuna dair bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih : 02/04/2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 7

belirsizlik içinde olmasındansa, o kadınların yerini bilmesi ama bir de koruma altında olan kadınların da yerini bilmemesi elbette ki çok önemli. Bu kadınların birbirinden ayrı yerlerde, birinin gizli ama birinin de açık, gelip ailesinin ziyaret edebileceği bir yerde de olmasının, onların belki aile bütünlüklerini yeniden sağlayabilmek, ailesini büyük bir korkudan kurtarmak açısından da önemli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Güven, buyurun.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, teşekkür ederiz sunumunuz için.

Benim iki sorum olacak.

Birisi, bu, hâkimlerin verdiği indirimler var, biliyorsunuz. Onu nasıl önlemeyi düşünüyorsunuz, iyi hâl indirimlerini özellikle?

İkinci sorum da, en son Mamak Sığınma Evinin kapatıldığı hakkında bir bilgi aldık. Bunun kapatılma nedenini, sebebini öğrenebilir miyiz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Bakbak, buyurunuz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ben öncelikle teşekkür etmek istiyorum gerek Bakanımın açıklamalarından dolayı gerekse ülkemiz olarak kısa zamanda yapılan ve uygulamaya geçen çalışmalar konusunda.

Tabii, bunlar yeterli mi? Yeterli değil, yapacak işlerimiz var. Bakanımın açıkladığı gibi, İstanbul Sözleşmesi uluslararası anlamda, dünya boyutundaki kanunlar incelendiğinde çok önemli bir yerde olduğu görülüyor. Ama uygulamada karşılaştığımız bazı durumları da yaşayarak gördük ve bunların giderilmesi konusunda da çok ciddi çalışmalar yaptığımızı biliyoruz.

Öncelikle, ben sahada gezerken sığınmaevleri ziyareti sırasında oradan gelen bir talep vardı bize. İstihdamda, buradaki kadınların istihdam konusunda sıkıntı çektiklerini ve “Bu konuda daha neler yapabiliriz?”i, ayrı bir kanun kapsamında bunlara farklı haklar sağlayabilen... Çünkü şöyle bir bakış açısı var: Bu, eşinden boşanmış gözüyle de toplumsal anlamda bir bakış açısıyla, işe gittikleri zaman bununla karşı karşıya kaldıklarını bize anlattılar. Bunların kendilerine güvenen bir ortamda onları güçlendirmiş bir şekilde, kendi ayakları üstünde çocuklarına bakan, evlerini, kendine ait bir evi kuran, güvenli bir ortam içerisinde bir yaşam boyutuna geçirmemiz gerekmekte ve birçoğu da konukevinden ayrılıp tekrar kendi eski evine dönüp aynı şiddet boyutuna devam etmek durumuyla da karşı karşıya kaldığını da bize bahsetti. Biz, burada, tabii, bu şartları daha iyileştirmemiz gerektiği konusunda bir çalışma yapabilir miyiz?

Diğer bir sorum da, acaba biz kadına karşı, kadın aile ortamı içerisine geldiğinde eşini tanımak konusunda yahut eşleri bu konuda bilgilendirme konusunda aile kurumu oluşurken neler yapabiliriz? Bu konuda da bir çalışmamız var mı Bakanlık olarak?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kavuncu, buyurunuz.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Sayın Bakanım, teşekkür ediyoruz, tekrar hoş geldiniz diyoruz.

Gerçekten Komisyonumuz bir dönemdir çok değerli uzmanları ve çok sayıda STK temsilcilerini dinledi, yerinde ziyaretler yaptı, önemli bir birikim oldu. Bunları da raporumuzda zikredeceğiz elbette.

Bahsettiniz bu Komisyona verdiğiniz değer ve önemden ve bu sonuçları da politikalara dercedeceğinizden de şüphemiz yok, yani bunlarla ilişkili yararlanacağımızdan.

Yalnız, bir konuda biraz endişem var doğrusu, buradaki bazı tespitler sadece sizin Bakanlığınızı değil, birkaç bakanlığı ilgilendirebiliyor. Dolayısıyla, eğer, yani kendinizin yönüyle olmadığını düşünürseniz, hani, bazı şeylerin ortada kalabileceğinden, sahibinin çıkmayacağından endişemiz var doğrusu. Bunlara acaba bir koordinasyonunuz olacak mı? Yani daha somut bir örnek vereyim: Örneğin, ruh hâli ve sosyolojik durumu suç işlemeye, şiddet uygulamaya meyilli olan bazı insanlara biz bazı muayeneler öngörmekle birlikte -yani durumlarını tespit etmek üzere- herhangi bir yaptırım uygulayamıyoruz. Bunlar göz göre göre geliyor, yani bunun ne yapacağı belli, bu kişinin. Ama burada psikiyatrist hocalarımızla da konuştuk, etik olarak bunların bir tedaviye bırakılmaları mutlaka şart, rehabilitasyonu açısından, psikolojik rehabilitasyonu, sosyolojik rehabilitasyonu açısından. Hani, sosyopat, psikopat olarak değerlendirdiğimiz kimselerden bahsediyorum.

Bir de, çok kısa, biz, suç işledikten sonra bunlarla ilgili konuları veya önlemeyi konuşuyoruz ama çok öncesinden riskli olan gruplara inmek, yerinde toplumsal değerlendirme yapmak açısından, zannediyorum, biraz geride kaldık. Rehberlik araştırma merkezleri öğrenciler için bir küçük eleme yapıyor ama mesela, bu şiddetin kodları çocukken kodlanıyor, onlar o zaman öğreniyorlar. Biz bu riskli gruplara nasıl ulaşacağız, bir planınız var mı toplumsal bir önlem açısından?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Kavuncu’ya.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih : 02/04/2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 8

Sayın Bakanım, buyurunuz efendim.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI AYŞENUR İSLAM (Sakarya) – Ben çok teşekkür ediyorum bütün sorular için. “Soru sormak büyük maharettir.” derler, yani bilgisiz soru sorulmaz, biliyoruz hepimiz. Sorular o kadar güzel geldi ki bu, Komisyonun ne kadar çok ve ne kadar güzel çalıştığını da gösteriyor. Bunun için de ayrıca sizlere çok teşekkür ediyorum.

Sayın Uçma’ya teşekkür ediyorum. Not aldık, katkılarınızı arkadaşlarımız not aldılar, mutlaka dikkate alacağız.

Sayın Sermin Balık “Kurumlarda sosyolog, psikolog ve pedagoglar sürekli eleman olarak çalışsın.” dedi. Birçok kurumumuzda böyle, birçok kurumumuzda buna ihtiyaç yok, sürekli çalışmaya ihtiyaç yok. Bir örnek verirsem, diyelim ki bir ilde 10 tane çocuk evimiz var, 6 çocuktan oluşan 10 tane çocuk evimiz var. Her çocuk evine 1 psikolog, 6 çocuk için 1 psikolog atamamıza gerek yok. Orada, Çocuk Evleri Merkezinde yeteri kadar psikolog tutuyoruz, yani 3, 5, ne kadar gerekiyorsa, onlar bu 10 çocuk evindeki 60 çocukla ilgileniyorlar. İdeal bir şey söylüyorum şu anda size: Acaba çocuk evleri merkezinde hakikaten 60 çocuğa yetecek kadar, 6 tane psikolog tutabiliyor muyuz? Şu an için çok gerçekçi değil ama bunun için çalışmalara başladık. Bunu yapabilmek için şu andakinden birkaç kat daha fazla elemana ihtiyacımız var. Adalet Bakanlığı nezdinde gerekli girişimleri başlattık. Bir an önce bu pedagog, psikolog, PDR’cileri bünyemize almamız ve onlarla çalışmamız gerekiyor, o açıdan haklısınız.

“Kadın konukevlerinin yanı sıra kadın koruma evleri olsun.” dediniz. Tam da bu konuyu çalışıyoruz. Biraz önce, kadın konukevlerini ihtisaslaştıracağımızı söylemiştim konuşmam sırasında, bunu anlatmaya çalışıyoruz orada. Kadın konukevlerini ihtisaslaştırmak şu demek: Şimdi, sadece İstanbul ölçeğinde elimizdeki verilerden bir rakam vereyim size: İstanbul’da bir gecelik konaklama kesit olarak ele alındığında, kadın konukevlerimizdeki kadınların yüzde 80’i barınma ya da şiddet dışı sebeplerle kadın konukevlerimize gelen kadınlar oluyor, yüzde 20’si ancak kadın konukevinin maksadına uygun biçimde gelmiş olan kadınlar oluyor. Peki, biz o yüzde 80’ini ne yapıyoruz, barındırmıyor muyuz? Elbette barındırıyoruz, onlarla ilgili sorunları da çözmeye çalışıyoruz. Bu bize şunu gösterdi: Kadın konukevlerimizin hepsi aynı düzeyde, aynı şartlarda, aynı yeterlilikte olmak zorunda değil. Belediyelerle ve STK’larla onun için zaten daha iyi çalışmalar yapmaya karar verdik.

Kadın konukevlerimizi açık konukevleri, düşük güvenli konukevleri ve yüksek güvenli konukevleri diye toparlayabileceğimiz kategorilerde yeniden ihtisaslaştırıyoruz, yeniden yapılandırıyoruz. Açık konukevlerinin adresi, sizin söylediğiniz gibi, herkes tarafından bilinen, geçici barınma ya da ihtiyaç gidermeye yönelik evler olacak. Düşük güvenli olan yerler de mahkeme kararı bulunmayan ama bizim farklı bir şekilde...

SERMİN BALIK (Elâzığ) – Şüphelerinizin olduğu...

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI AYŞENUR İSLAM (Sakarya) – Evet, yani “Bu kadını daha muhafazalı bir yerde tutmalıyız.” endişesi taşıdığımız kadınları barındıracağımız yerler. Yüksek güvenli yerler de adresi hiç kimse tarafından bilinmeyen, mahkeme kararı almış, tehdit altında olan kadınların tutulacağı yerler olacak. Tabii, bunların vasıflarıyla ilgili de çok ciddi bir çalışma yapıyoruz, hangi vasıflarda olacaklar, hangi hizmetler verilecek burada.

Ama teşekkür ediyorum bu uyarı için. Evet, biz de aynı şekilde düşünüyoruz ve bunu yapacağız.

Sayın Hülya Güven “Hâkimlerin verdiği iyi hâl indirimleri ne olacak?” diye sordu. Sayın Vekilim, en az sizin kadar müştekiyiz bu konuda, resmen müştekiyiz. Biz bu iyi hâl indirimleri meydana geldiğinde Bakanlık olarak resmen girişimde bulunuyoruz, müdahil oluyoruz, temyize gidiyoruz ve niye bunun olduğunu soruyoruz. Tabii, iş bizim uhdemizde değil, bu bir hukuki işlem. Yapabildiğimiz bu ama dikkat çekmek açısından çok önemli bir konu olduğunu düşünüyoruz. Geçen yıl mart ayında yanlış hatırlamıyorsam, birlikte yaptığımız bir kanunda infazları yükselttik mesela Mecliste. Yani hüküm aldıktan sonra bir indirim artık söz konusu değil Türkiye’de. İnfazlar en yüksek oranda uygulanıyor ama mahkeme sürecindeki iyi hâl –onu kastediyorsunuz zannediyorum- o tamamen özgür yargının elinde olan bir konu. Ama biz burada vicdanımızı sızlatan bir durumla karşılaşırsak Bakanlık olarak derhâl müdahil oluyoruz ve temyize gidiyoruz, mahkeme kararını temyiz ediyoruz. Bağımsız yargıya başka türlü bir karşışma yetki ve salahiyetimiz yok.

“Mamak Sığınma Evi kapandı mı?” diye sordunuz. Arkadaşlarımdan şöyle bir not geldi: Mamak Belediyesine bağlı bir kadın konukevi varmış belediyenin. Kira sözleşmesi bittiği için, geçici bir süre kapatılmış. Yeni bir bina arıyorlarmış. Bulduklarında açacaklarmış. Biz de destek veriyormuşuz. Arkadaşlarımızın bilgisi dâhilindeymiş. Kapanma yokmuş. Bu meyanda size şunu da söyleyebilirim: Kadın konukevleri konusunda Bakanlığımızın herhangi bir sıkıntısı yok. Herhangi bir yerde, herhangi bir ilde bir kadın konukevi ihtiyacı arız olarak doğarsa elimizdekilerin dışında, bir gecede, hemen bir kadın konukevi açma pratikliğine sahibiz Bakanlık olarak. Yani bu maddi gücümüz de var, bu pratikliğimiz de var. Kadın konukevleri bildiğiniz gibi kiralık mekânlardır sık sık adres değiştirdiğimiz için. Orada herhangi bir sorunumuz yok, kapasiteyi istediğimiz kadar artırabiliriz.

Sayın Bakbak, sığınmaevinde kalan kadınların istihdam sıkıntısı olduğundan söz etti. Doğrudur. Biz elimizden geleni yapıyoruz bu konuda, İŞKUR’la çalışıyoruz. Arkadaşlarımız şöyle bir çalışma yapıyorlar: Acaba özel sektörler ve sendikalarla bu konuda çalışabilir miyiz diye. Bakalım, onun bir neticesini alalım. Belki daha iyi bir kanal açılır önümüzde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih : 02/04/2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 9
ama sizden de “Şöyle yaparsanız istihdamı artırırınız.” diye birtakım tavsiyeler gelirse elbette onları da değerlendiririz. Şu an için Çalışma Bakanlığı ve İŞKUR’la birlikte çalışıyoruz.

“Eşleri bilgilendirmek iyi olmaz mı?” diye sordu yine Sayın Bakbak. Yani aile içi uyumsuzluklar ortadan kalkarsa şiddet de ortadan kalkacaktır düşüncesiyle ki büyük ölçüde kalkacaktır, bu doğru. Bildiğiniz gibi, Bakanlığımızın “Aile Eğitim Programı” diye çok büyük bir programı var. Biz bu Aile Eğitim Programını uzun zamandır, yıllardır uyguluyoruz, sürekli geliştirerek uyguluyoruz. Yüzlerce modülü olan bir program. O programın içerisinde evlilik eğitimleri de var. Evlilik öncesinde verilen eğitimler sonucunda Millî Eğitim onaylı sertifikalar da veriyoruz. Eğitimler nasıl veriliyor? Bizim il müdürlüklerimize müracaat edebilir bu eğitimi vermek isteyen STK’lar, belediyeler, kurum ve kuruluşlar. Onlarla irtibatlı olarak bu eğitimlerin kendi sektörlerinde ya da onların oluşturacakları gruplara verilmesini her an için sağlayabiliriz. Bunun için yeteri kadar elemanımız var. Eğiticiler de eğitiyoruz. Yani mesela herhangi bir STK, bir belediye bize “Benim falanca uzmanlarımı bu konuda eğitin.” diye de müracaat edebilir. Ellerinde sürekli eğitici de olabilir.

Sayın Kavuncu çok önemli bir noktaya değindi. “Birçok şey yapmanız gerekiyor fakat bunların hepsini tek başınıza yapamazsınız. Diğer bakanlıklarla irtibat hâlinde olmalısınız. Bunu becerebilecek misiniz?” diye soruyor. Elimizden geleni yapıyoruz.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Yani bu konuda endişelerimiz var. Bir planınız var mı bu konuda?

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI AYŞENUR İSLAM (Sakarya) – Elbette. Ben biraz tabii ki kendimizi de eleştirerek, sistemi eleştirerek “Becerebilecek misiniz?” diye soruyorum. Becerebilmemiz gerekiyor.

Konuşmamın başında da söyledim, çok boyutlu bir iş şiddetle mücadele. Birçok bakanlıkla hakikaten iş birliği yapmak zorundayız, özellikle Adalet Bakanlığıyla, Sağlık Bakanlığıyla, İçişleri Bakanlığıyla. Şimdi, şöyle bir yöntem izlemeye başladık. Bürokratlarımız zaten görüşüyor bu bakanlıklarla fakat 8 Marttan bu yana yöntemimizi şöyle dönüştürdük: İlgili bakanlıktan bir koordinatör, üst yetkili istiyoruz, en aşağı bir müsteşar yardımcısı olmasını istiyoruz, karar verici mercide bir bürokratla iletişim hâlinde olmak istiyoruz. Onun gözetiminde çalışmaların yapılmasını, sonuçlanmasını, dolayısıyla bir an önce karar mekanizmalarına aktarılabilir seviyede bir çalışmanın yapılmasını istiyoruz. Bu konuda önümüzde iyi bir örnek var. Uyuşturucuyla mücadele konusunda böyle çalıştık. Yani 8 bakanlık birlikte çalıştı ve müsteşarlar düzeyinde, müsteşar yardımcıları düzeyinde bir çalışma yaptık. 8 bakanlık... Çok verim aldık bu çalışmadan. Demek ki yürüyor diye düşündük. Aynı şeyi biz şimdi kadına yönelik şiddette de diğer bakanlıklarla uygulayacağız. Yani bu spesifik örneği açarak şunun için anlattım: Yaptığımız bütün uygulamalardan bir ders çıkarıyoruz ve onu başka alanlara hemen geçiriyoruz. Yani bir uygulamadan iyi bir sonuç elde etmişsek onu diğer uygulamalarda da hemen hayata geçirmeye başlıyoruz. Tedavinin zorunlu olması meseli gerçekten çok önemli. Adalet Bakanlığıyla birlikte çalışacağız ve aslında ipuçları var, daha önce çıkarılmış bununla ilgili yasal mevzuat var ama zorunlu olması konusu üzerinde tekrar mevzuat çalışması yapmak gerekiyor, bunun üzerindeyiz. Tedavinin Sağlık Bakanlığı tarafından yapılması konusunda da protokolümüzü imzaladık. Şimdi, bu söylediğim düzlemde onlarla “Protokol nasıl işleyecek?” konusunu çalışıyoruz.

Riskli grupların nasıl tespit edileceğini sordunuz. Bu çok önemli. Önceden tespit edilirse önceden tedbir alınır konusuna geri geliyoruz. ASDEP Programı’nı uygulamaya başladık. ASDEP Programı çık kısaca anlattıysam riskli gruplardan başlamak üzere her 500 ailenin bir sosyal destek uzmanı olması anlamına geliyor. Bu uzman ailenin içine giriyor ve oradaki sorunları gözlemliyor birebir. Yani sadece ekonomik sorunları değil, bütün sorunları gözlemliyor. Dolayısıyla ASDEP çok işimize yarayacak bütün Türkiye’de uygulamaya başladığımız zaman. Erken teşhis edebileceğiz. Yani diyelim ki bir aileye “Çocuklar niye okula gitmiyor? Bu hanede kayıtlı 4 tane çocuk var, bunlardan 2 tanesi okula devam ediyor. 4’ü de okula kayıtlı, 2’si devam ediyor, 2’si niye devam etmiyor?” diye aile ziyareti yaptığımızda, muhtemeldir ki o ailede bir şiddet vakası, bir ihmal vakası tespit edeceğiz ve bize ulaşmadan, gazete manşetlerine düşmeden ya da çok korkunç bir hadise tezahür etmeden hemen orada tedbirini almaya başlayacağız. Sistemi anlatabilmek için bu küçük örneği verdim. Yani böyle bir sistem işleyecek.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Pilot başladı mı efendim?

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI AYŞENUR İSLAM (Sakarya) – Pilot başladı 4 ilimizde.

Bunu bütün Türkiye’ye yaydığımızda çok faydasını göreceğimizi düşünüyoruz. İnşallah kısa bir süreçte de bütün Türkiye’ye yaygınlaştırmayı istiyoruz.

Çocuklara ulaşmak için de Millî Eğitim Bakanlığıyla birlikte çalışıyoruz. Millî Eğitim Bakanlığında şöyle bir talebimiz oldu: Bütün öğretmenler rehber öğretmen olsun yani sadece rehber öğretmenler çalışsın bu alanda, bütün öğretmenler rehber öğretmen olsun ve rehber öğretmenler çocukları dikkatle izlesin. Bir çocuk, diyelim ki, çok temiz, titiz, düzgün bir çocuk; bu hafta okula saçlarını taramadan gelmeye başladı. Bu, bir öğretmenin dikkatini mutlaka çeker. Bunu bize hemen bildirsin okul. Biz hemen o çocuğun evine gidelim, ne var, ona bir bakalım. ASDEP’le yapacağız bunu Millî Eğitim Bakanlığımızla koordineli olarak ve bunun sebebini bulmaya çalışalım yani “Çok küçük ipuçlarından yola çıkarak büyük felaketleri nasıl önleyebiliriz?” konusu üzerinde çok ciddi çalışmalar yapıyoruz. Biraz önce konuşmamda söylemiştim, bu konudaki paydaşlarımız çok çeşitli, Millî Eğitim Bakanlığı da paydaşlarımızdan biri, Sağlık Bakanlığı da paydaşlarımızdan biri. Bu veri oluşturma altyapısı çok önemli ve bizim ASDEP uygulamamız çok önemli. Bütün bunlar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih : 02/04/2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 10

tabii, biraz zaman alacak. “Hemen yarın bunlar başlayacak.” diyebilseydim keşke ama biraz zaman alacak. Bunlar hazırladığımız programlar, başladığımız programlar ama sonuç almak, biliyorsunuz, biraz süre ister. Bu sonuçları almaya başladığımızda inşallah bir daha böyle komisyonlar kurma ihtiyacı hissetmeyeceğiz diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, ben size Komisyon adına ve şahsım adına çok çok teşekkür ediyorum, önce teşekkürleriniz için, sonra da bu çok değerli bilgileri bizlerle paylaştığınız için.

Ben bu toplantı sonunda şunu gördüm: Raporumuzun “Öneriler” bölümünü gözden geçirmemiz gerekecek çünkü hâlihazırda Bakanlık, bu şiddetle mücadele konusunda çok değerli çalışmaları hem devam ettiriyor hem de güncelleyerek farklı konuları, projeleri de gündemine almış; bize düşen o “Öneriler” kısmını yeniden bir gözden geçirmek, orada örtüşen konuları belki “Hâlihazırda Devam Edenler” bölümüne alıp “Öneriler” kısmını Bakanlığa, bir nebze olsun oradaki değerli uzmanlara yardımcı olması amacıyla güncelleyebiliriz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bunlar tutanaklara geçti değil mi?

BAŞKAN – Hepsi geçti Hocam.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani oradan alıp okuyabiliriz.

BAŞKAN – Tabii ki alabilirsiniz.

Ben tekrar çok çok teşekkür ediyorum.

Özellikle de bu Komisyona başından beri çok değerli uzmanlarla ve kişisel olarak verdiğiniz katkı için Komisyon adına da teşekkürlerimizi arz ediyorum.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI AYŞENUR İSLAM (Sakarya) – Sayın Başkanım, ben de çok teşekkür ediyorum.

Bir küçük şey istirham etmek isterim sizden...

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI AYŞENUR İSLAM (Sakarya) – Yapılanlar konusunda da önerileriniz olabilir yani mesela şöyle çalışmış olabilirsiniz: “Bu konu şöyle yapılsın.” “Nasıl”ı hakkında eğer yaptığımız bir çalışma varsa onu görmekten memnuniyet duyarız.

Biz Bakanlık olarak iş birliğiyle ve el birliğiyle çalışmaya açığız, hep öyle çalıştık, bundan sonra da öyle çalışmak istiyoruz.

Tekrar teşekkür ediyorum.

Müsaadenizi rica ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.44